

Praksa Evropskog suda za ljudska prava od 5. i 7. maj 2026. godine¹**Lárus Welding v. Iceland (br. 24999/21), 5.5.2026. godine****Nema povrede člana 6. Ek (nezavisan sud)**

Podnosilac predstavke je Lárus Welding, islandski državljanin.

Predmet se odnosi na sistem izbora sudija porotnika. U decembru 2015. godine gospodin Welding je osuđen u prvostepenom postupku po optužbama za prevaru, a u predmetu je odlučivalo sudsko vijeće sastavljeno od dvoje profesionalnih sudija i jednog sudije porotnika. Nakon što je ova presuda ukinuta, ponovljen je postupak protiv podnosioca predstavke, a u postupajuće vijeće izabran je isti sudija porotnik. Zahtjev za izuzeće sudije porotnika je odbijen. Presuda kojom se gospodin Welding oglašava krivim potvrđena je u junu 2020. godine.

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije, gospodin Welding tvrdi da je pravni okvir koji je regulisao izbor i imenovanje stručnog sudije porotnika u njegovom slučaju bacio sumnju na nezavisnost suda. On posebno navodi da je ponovljeno imenovanje istog sudije porotnika od strane istog predsjedavajućeg sudije ostavilo utisak da je sudija porotnik izabran za ponovljeno suđenje na osnovu svojih stavova iz prethodnog postupka protiv podnosioca predstavke.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da ne smatra da sama činjenica da su sudije učestvovalе zajedno u više postupaka sama po sebi podrazumijeva nedostatak nezavisnosti. To je naročito tačno u manjim pravosudnim sistemima, gdje je određeno ponavljanje sastava vijeća ili imenovanja neizbježno. Iako se ponovljeno učešće mora ocjenjivati u kontekstu, u ovom predmetu ne postoji ni činjenični ni pravni osnov za zaključak da je ono stvorilo objektivno opravdane sumnje u nezavisnost suda.

Evropski sud je istakao da je diskreciono pravo koje je u relevantno vrijeme imao predsjedavajući sudija u predmetu podnosioca predstavke bilo dovoljno uravnoteženo zakonskim garancijama, zajedno s prisustvom većine profesionalnih sudija u vijeću i izostankom bilo kakvih naznaka da je predsjedavajući sudija imao lični ili institucionalni interes u ishodu predmeta. Stoga imenovanje i učešće stručnog sudije-porotnika ne ukazuju na nedostatke takve prirode ili stepena koji bi mogli dovesti u pitanje nezavisnost suda ili privid njegove nezavisnosti. Shodno tome, nije došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije.

Gerovska-Popchevska v. North Macedonia (broj 2) (br. 30989/20), 5.5.2026. godine**Povreda člana 6. Ek (sud osnovan zakonom)****Povreda člana 6. Ek (pristup sudu)**

Podnositeljica predstavke je Snežana Gerovska-Popčevska, državljanka Republike Sjeverne Makedonije.

Državni sudski savjet (DSS) je 2007. godine razriješio podnositeljicu predstavke dužnosti sudije prvog stepena. Podnositeljica predstavke je uložila predstavku Evropskom sudu za

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

ljudska prava, koji je 2016. godine utvrdio povredu člana 6. stav 1 Konvencije (pravo na pravično suđenje). Sadašnji postupak odnosi se na ponovljene postupke, pokrenute nakon presude Suda iz 2016. godine, vođene protiv podnositeljice zbog navodne povrede profesionalne dužnosti. Podnositeljica predstavke je u međuvremenu otišla u penziju. U 2020. godini DSS je ponovo zaključio da je podnositeljica postupala neprofesionalno prilikom odlučivanja u jednom parničnom predmetu. Njena žalba protiv navedene odluke DSS-a konačno je odbačena kao nedopuštena.

Pozivajući se na član 6. stav 1 Konvencije (pravo na pravično suđenje), podnositeljica predstavke se žali na sastav DSS-a u trenutku donošenja odluke kojom je utvrđena njena povreda profesionalne dužnosti, te da DSS nije imao nadležnost da odlučuje o profesionalnoj odgovornosti sudija koji su u penziji. Također se žali na nemogućnost podnošenja žalbe protiv odluke DSS-a nakon ponovnog odlučivanja u njenom predmetu.

Sud osnovan zakonom - Evropski sud je zaključio da je DSS, koji je utvrdio profesionalni propust podnositeljice predstavke, prekršio relevantna domaća pravila i stoga nije bio „sud osnovan zakonom“. Zaključio je da je došlo do kršenja člana 6. stav 1. Konvencije.

Pristup sudu - Evropski sud se pozvao na ranije predmete u kojima je utvrdio da nedostatak mogućnosti žalbe na odluke DSS-a (nakon vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje) krši pravo na pristup sudu iz člana 6. Konvencije. Ključni problem bio je što nije postojao mehanizam da se provjeri da li je DSS postupio po uputama žalbenog tijela.

U ovom predmetu postoje određene razlike (nije riječ o razrješenju sudije, već o utvrđivanju profesionalne odgovornosti, te drugačije zakonske formulacije), ali je Evropski sud smatrao da one nisu odlučujuće.

Presudno je to što ni u ovom slučaju nije postojala mogućnost naknadne kontrole da li je DSS zaista slijedio upute Žalbenog vijeća nakon vraćanja predmeta. Zbog toga je pravo podnositeljice na pristup sudu bilo suštinski obesmišljeno.

Jurić v. Croatia (br. 51771/21), 7.5.2026. godine²

Povreda člana 6. Ek (pristup sudu)

Predmet se odnosio na zemljište u Rijeci na kojem je još 1970-ih godina izgrađena pristupna cesta, koja je 2000. godine asfaltirana, a 2014. godine u zemljišnim knjigama evidentirana kao nerazvrstana cesta, odnosno javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Grada Rijeke. Time je vlasništvo podnositeljice nad tim dijelom zemljišta brisano. Podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak protiv Grada Rijeke tražeći naknadu za dio zemljišta koji je postao nerazvrstana cesta. Domaći sudovi odbili su njezin zahtjev zbog zastare, smatrajući da je zastarni rok počeo teći još 2000. godine, kada je cesta asfaltirana i stavljena u uporabu, a ne tek stupanjem na snagu Zakona o cestama iz 2011. godine ili 2014. godine, kada je cesta evidentirana u zemljišnim knjigama kao nerazvrstana cesta. Općinski sud se pritom, među ostalim, pozvao na odluku Ustavnog suda iz 2017. godine, donesenu u postupku ocjene ustavnosti relevantnih odredbi Zakona o cestama.

Pred ESLJP-om podnositeljica je prigovorila da takav način računanja zastare nije bio predvidljiv te da joj je time onemogućen stvaran pristup sudu radi ostvarivanja naknade za zemljište koje je postalo javno dobro. ESLJP je istaknuo da rokovi zastare sami po sebi nisu

² Preuzeto sa: [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Jurić protiv Hrvatske](#)

protivni Konvenciji jer služe pravnoj sigurnosti i zaštiti od zastarjelih zahtjeva. Međutim, njihova primjena mora biti predvidljiva u konkretnim okolnostima predmeta.

U tom kontekstu, ESLJP je ocijenio da takav način računanja zastare nije bio predvidljiv za podnositeljicu. Pritom je istaknuo da pravni status nerazvrstanih cesta prije Zakona o cestama iz 2011. godine nije bio jasno uređen, a da je Ustavni sud njegovo relevantno pojašnjenje dao tek u odluci iz 2017. godine, dakle nakon što je podnositeljica već pokrenula parnični postupak. Usto, za predmetno zemljište nikada nije bilo doneseno rješenje o izvlaštenju niti je isplaćena naknada, zemljište je bilo upisano kao privatno vlasništvo, a cesta nije bila formalno razvrstana kao javna cesta.

ESLJP je zato zaključio da podnositeljica, tj. njena pravna prednica, nije mogla već 2000. godine predvidjeti da je tada izgubila vlasništvo i da joj od tog trenutka teče rok za traženje naknade. Prema ocjeni ESLJP-a, ona je to mogla sa sigurnošću saznati tek 2014. godine, kada je cesta evidentirana u zemljišnim knjigama kao nerazvrstana cesta i javno dobro u vlasništvu Grada Rijeke. Zbog toga je ESLJP utvrdio da je način na koji su domaći sudovi izračunali zastarni rok bio nepredvidljiv te da je podnositeljici time nerazmjerno ograničeno pravo na pristup sudu.

ESLJP nije posebno ispitivao preostale prigovore podnositeljice, uključujući prigovor povrede prava vlasništva, s obzirom na to da je već utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije i da domaće pravo omogućuje traženje ponavljanja postupka nakon presude ESLJP-a.

Podnositeljici je dosuđeno 2.079,51 eura na ime troškova i izdataka, dok je preostali dio njezinog zahtjeva za naknadu štete odbijen.

Francišković v. Croatia (broj 1313/20), 30.4.2026. godine³

Povređa člana 10. Ek (sloboda izražavanja)

Podnositelj zahtjeva bio je potpredsjednik Udruge za zaštitu i promicanje ljudskih prava „Pravednik“ (dalje: Udruga „Pravednik“) i kandidat za zastupnika u Gradskoj skupštini Grada Zagreba. U svibnju 2013. pristupio je u prostorije Hrvatske radiotelevizije (dalje: HRT) radi snimanja izjave u svrhu predstavljanja kandidacijske liste, čiji je bio nositelj. Nakon što je dva puta prekinut u izlaganju, najprije zbog govora mržnje, a potom zbog isteka vremena koje mu je dodijeljeno za predstavljanje kandidacijske liste, podnositelj je napustio prostorije HRT-a. Ispred glavne zgrade HRT-a komentirao je prethodno opisani događaj te je izjavio da je G.R., tadašnji Glavni ravnatelj HRT-a „bivši i daljnji suradnik KOS-a“. Snimka njegove izjave objavljena je istog dana na YouTube kanalu Udruge „Pravednik“ pod nazivom „Marko Francišković izazvao paniku i strah na HRT-u! 08.05.2013.“

G.R. je Općinskom građanskom sudu u Zagrebu (dalje: Općinski sud) podnio tužbu protiv podnositelja zahtjeva radi naknade štete. Nakon provedenog postupka, Općinski sud je djelomično usvojio tužbeni zahtjev i naložio podnositelju isplatiti tužitelju iznos od 30.000,00 kuna i naknaditi mu parnični trošak od 10.199,33 kuna. Županijski sud u Osijeku potvrdio je prvostupanjsku presudu, a Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je podnositeljevu ustavnu tužbu. Pred Europskim sudom podnositelj je prigovorio povredi prava na slobodu izražavanja.

Europski sud odbio je sve formalne prigovore zastupnice te je utvrdio da su presude koje su

³ Preuzeto sa: [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Francišković protiv Hrvatske](#)

domaći sudovi donijeli u građanskom postupku protiv podnositelja zahtjeva predstavljale miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Navedeno miješanje bilo je "propisano zakonom", točnije člankom 1045. Zakona o obveznim odnosima i slijedilo je legitiman cilj, zaštitu ugleda i časti G.R.-a.

Ispitujući je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“ Europski sud složio se sa zaključkom domaćih sudova da je G.R. bio javna osoba kod koje mora postojati veća tolerancija na kritiku. Nadalje je utvrdio da je, suprotno stavu Ustavnog suda, postojala javna rasprava o navodnoj povezanosti G.R.-a sa KOS-om te da je podnositeljeva izjava dana u političkom kontekstu tekućih izbora. Iako predmetna izjava nije bila izravno povezana s lokalnim izborima, ona je ipak dana u političkom kontekstu kandidature podnositelja zahtjeva na tim izborima, što je vidljivo iz šireg konteksta izjave. Nadalje, iz jednog od izdvojenih mišljenja Ustavnog suda proizlazi da je upravo ravnatelj HRT-a bio zadužen za utvrđivanje pravila ponašanja HRT-a tijekom izborne promidžbe, čiji je cilj bio osigurati ravnopravnu zastupljenost i predstavljanje svim kandidatima na lokalnim izborima. To je, prema mišljenju Europskog suda, G.R.-a moralo učiniti barem neizravnim sudionikom izbornog procesa. Taj Sud je primijetio i da se o spornoj tvrdnji prethodno raspravljalo u nekoliko članaka i da je G.R. o tome izričito upitan na konferenciji za novinare. Europski sud je sukladno svojoj dobro utvrđenoj praksi dodatno utvrdio da je osporena izjava, suprotno stavu domaćih sudova, predstavljala vrijednosni sud, a ne izjavu o činjenicama. U odnosu na izrečenu sankciju, primijetio je da iznos naknade štete koji je podnositelju zahtjeva naloženo platiti od 30.000 HRK, tj. gotovo 4.000 EUR nije bio beznačajan. Slijedom svega navedenog utvrdio je da miješanje u podnositeljevu slobodu izražavanja nije bilo "nužno u demokratskom društvu" te da je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Europski sud je podnositelju dosudio 8.000 EUR za nematerijalnu štetu i 3.300 EUR za troškove i izdatke.